

Səyahətlər zamanı əsas əyləncələrdən biri muzeyə getməkdir. Muzeyləri ziyarət edib, onları kəş etmək yaddaşımızda dərin iz buraxır. İngiltərədə aparılan son araşdırımlar göstərir ki, insanlar maddi alış-verişdən çox yeni emosional təcrübələr üçün pul ödədikdə daha xoşbəxt olurlar.

Muzeyə getmək insanlara yeni təcrübə və digər mənəvi dəyərlər qazandıracaq. Muzeyə getmək həm də insanın həyatında əlamətdar məqamı çevrilə və ictimai münasibətlərin yaxşılaşmasına töhfə verir. Bu gələcəkdə bize müsbət təessüratlar bəxş edəcək və özümüzü tanıma yoluna

Muzeyləri gəzmək bizi nə verir?

eserləri ilə müqayisə edə bilir.

İndi bir çox eksponatları İnternet-də görmək olur. Bəzi insanlar hesab edirlər ki, internet incəsəneti demokratikləşdirib və onu dəyərdən salıb. Hər bir texniki inqilab sənəti dəyişir, buna görə də hər hansı bir şəkli və ya heykeli canlı kimi çəkməyə imkan verən fotosəkillərin, kameraların və ya reallığın sərhədlərini itələyərək tamaşaçıların özlərini dünyasına qərq etməyə imkan verən kinonun

net xadimlərinin ev muzeyi, 21-i incəsənet və ədəbiyyat muzeyi, 5-i hərbi-vətənpərvərlik və döyük şöhrəti muzeyləridir.

Təəssüf ki, bizdə yerli vətəndaşlar muzeylərimizdə eksponatları ancaq tədbirdən tədbirə, harasa dəvət alanda görür. Bəzi muzeylərimizdə müharibə veteranları, əllillər, mühərbi be iştirakçıları, şəhid ailələri, ibtidai sinif şagirdləri üçün güzəştli girişin tətbiq edilməsi də tamaşaçıların sayının ciddi şəkildə artmasına səbəb olmayıb. Luvr dünyasının ən çox ziyarət olunan muzeyidir. Hər il bu sənət məbədində saxlanılan eksponatlara 8,5 milyon tamaşaçı baxır.

Muzeyşunas Tərane Xudabaxşiyeva: "Təəssüflər olsun ki, bu gün Azərbaycanda muzeylərə maraq istənilən səviyyədə deyil. Bunu görmək üçün ətrafımızda olan şəxslərə "Muzeylərə getmisi" və ya "Muzeylərə getmək istəyirsən" sualını vermək kifayətdir ki, eksəriyyətindən yox cavabı alaq. Onlardan muzeylərə getməmə səbəbini soruşanda isə "Orada nə var e" cavabını alırıq.

Əslində isə muzeylərdə hər kəsin

qədəm qoymağın imkanı verəcək.

SiA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

Heç şübhəsiz ki, muzeylərin əsas rolu insanları maarifləndirməkdir. Muzeyə gedəndə onun divarları arasında yatan tarixin bir parçasına çevrilirsən. Oranı ziyarət edən təkcə rəsmilərə baxmir, həm də bəşəriyyət tarixini öyrənir. Hətta muzey binasının özü də bir o qədər maarifləndirici və ruhlandırcı tarixi eksponatdır.

İndi cəmiyyət muzeylərə getmə-

yə əvvəlki qədər dəyər vermir. Kimi muzeylərde darıxır, kimisi qədim sənət əsərlərinə maraq göstərmir, kimisə zorla ora getməyə məcbur olur. Burada birinci məqam, mədəni təhsildir. İkinci məqam isə rəsm əsərlərinin tarixini öyrənməklə yanaşı, incəsənetin inkişaf tarixini də öyrənməkdir.

Əgər tarixi öyrənməyi sevirsinizsə, o zaman muzeyləri ziyarət etməkdən mütləq həzz alacaqsınız, çünkü orada sənətin necə inkişaf etdiyini, zaman-zaman necə deqradasiyaya uğradığını və yenidən zirvələrə çatdığını görə bilərsiniz.

İstənilən rəssam, yeni başlayan və ya peşəkar, muzeyə gələrək, öz rəsmələrini ustaların ən yaxşı şah-

meydana çıxması ilə baş verib.

Son illər muzeylərin problemlərinin həlli istiqamətində dövlət səviyyəsində müəyyən addımlar atılısa da, onların tam aradan qaldırılması üçün hələ çox işlər görüləlməlidir. Ölkəmizdə muzey işi əsasən "Muzeylər haqqında" qanun ve "Azərbaycan Respublikasının dövlət muzeylərində saxlanan muzey əşyalarının uçotu və saxlanması üzrə Təlimatlar"la tənzimlənir. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin mədəniyyət siyaseti şöbəsinin muzey işi sektorundan qəzeti mizə verilən məlumatata görə, hazırda Azərbaycanda 190-dan çox muzey fəaliyyət göstərir. Onlardan 78-i tarix və tarix-diyarşunaslıq muzeyi, 89-u elm, siyaset, mədəniyyət və incəsə-

görməli, geniş və dəyərli məlumatlar əldə edəcək çox eksponatlar vardır. Təəssüflər olsun ki, bir çox turistlərin maraqla izlədikləri haldə muzeylərimiz yerli əhalidə bu marağı yarada bilmir.

Səbəb isə çox sadədir. Muzeylərimizin reklam və PR-ının aparılmamasıdır. Bu gün hər sahədə olduğu kimi, muzeylərin də PR-a ciddi ehtiyacı vardır. Məhz düzgün və yerində edilən PR strategiyası nəticəsində muzeylər yerli əhalini də cəlb edib yaxşı gəlir əldə edə bilərlər.

Düşünürəm ki, muzeylər peşəkar PR-çılardan ilə işləməlidir. Bu zaman onlar daha çox turist və yerli əhalini cəlb edə bilərlər. Təbii ki, muzeylərin rəhbərləri muzeylərə ayrılan bütçədən PR və reklam bütçəsi ayıraq düzgün təbliğat apatmaqla il ərzində daha çox bilet satışı edə bilərlər.

Muzeyi ziyarət etmək insanlara keçmişini, dəyərini anlamağa, tarixinin nə qədər zəngin olduğunu gözləri ilə görməyinə imkan yaradır. Bu, insanları mənen zənginləşdirir, özgüven verir. Keçmiş ilə onları üzləşdirir. Bu da vətəndaşı vətənini sevməyə, onunla qurur hissi keçirməyə daha da sövq edir. Uşaqlarını isə daha da maarifləndirir. Onların təbiiyə almalarına, vətənə sadıq vətəndaş olmalarında mənəvi rol oynayır".

Havar Şəfiyeva